Κυριακή Θ’ Ματθαίου: Ομιλία 32η στο Ευαγγέλιο με θέμα την καθησύχαση της τρικυμίας όπου γίνεται λόγος και για τους πειρασμούς (Αγ. Γρηγόριος Παλαμάς)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 3 Αυγούστου, 2012

Ένα κείμενο που πρέπει να διαβάσουμε όλοι μας. Ιδιαίτερα όσοι αυτόν τον καιρό πιέζονται από θλίψεις, όσοι απελπίζονται και νιώθουν απόγνωση.

(Ματθ. 14, 22-34)

Ο άγιος Γρηγόριος ερμηνεύει και αυτή τη διήγηση με την αναγωγική μέθοδο. Ιστορικά αυτή αποτελεί έκθεση του θαύματος της ηρέμησης των κυμάτων, **ηθικά όμως υποδηλώνει την μέσω των πειρασμών τελειοποίηση της πίστεως** , ενώ αναγωγικά παριστάνει τη δυσκολία του έργου των Αποστόλων στον εθνικό κόσμο. Ο Ιησούς Χριστός ανάγκασε τους μαθητές να μπουν στο πλοίο και να μεταβούν στην απέναντι όχθη πριν από αυτόν. Αφού έθρεψε προηγουμένως σωματικά τις πέντε χιλιάδες, αποστέλλει τώρα τους μαθητές στην τρικυμιώδη θάλασσα των Εθνικών, για να κηρύξουν το Ευαγγέλιο, αντιμετωπίζοντας παντός είδους πειρασμούς.**Η γνησιότητα της πίστεως στον Θεό χαρίζει υπομονή στους πειρασμούς, και αυτή πάλι τελειοποιεί την πίστη**. **Οι άνθρωποι βέβαια λυπούνται για τους πειρασμούς, που έπρεπε να χαίρονται**, και «παρ’ εμού», λέγει ο ομιλητής, «ταύτην μάλιστα ζητείτε την άνεσιν των σωματικών πειρασμών, ης εγώ μάλλον καταφρονήσας προς ύμας ήλθον συμπάσχειν υμίν αιρούμενος». **Ήταν περίοδος θλίψεως των Θεσσαλονικέων, πιθανώς λόγω πολιορκίας**.

1. Ο αδελφόθεος Ιάκωβος λέγει, «να το θεωρείτε ως τη μεγαλύτερη χαρά εάν περιπέσετε σε διάφορους πειρασμούς». Δεν είπε απλώς να "χαίρεσθε", αλλά «να το θεωρήσετε μεγάλη χαρά», παραινώντας όχι να είναι κανείς αναίσθητος προς τα οδυνηρά πράγματα, γιατί αυτό είναι αδύνατο, αλλά εισηγείται να θεωρεί επικρατέστερο τον θεάρεστο λογισμό. Είπε, «κάθε χαρά», δηλαδή τέλεια, μέγιστη,

ανελλιπή, και μάλιστα όταν οι πειρασμοί είναι ποικίλοι. Γιατί; Επειδή **με την υπομονή των πειρασμών γυμναζόμαστε και γινόμαστε και δοκιμώτεροι στα σχετικά με τον Θεό**. Και όχι μόνο αυτό, αλλά και **αναγνωριζόμαστε ως ευδόκιμοι**. Γιατί αυτό λέγει και η Σοφία Σολομώντος για τους αγίους· «ότι υπέβαλε ο Θεός αυτούς σε δοκιμασίες και τους βρήκε άξιους του εαυτού του». Αρα λοιπόν δεν είναι γι' αυτούς ο πειρασμός αυτός άξιος κάθε χαράς; Αυτό αφού είπε και ο Θεός προς τον Ιώβ, τον απάλλαξε από τη λύπη για τον πειρασμό, λέγοντας· «νομίζεις ότι για άλλο λόγο σε μεταχειρίσθηκα έτσι, και όχι για να αποδειχθείς δίκαιος;». Τί ήθελε να του πει με αυτό; Σε μεταχειρίσθηκα έτσι, **για να δοκιμάσω την πίστη σου προς εμένα, σε ευεξία, σε καλή φήμη και ευπορία, και φάνηκες δίκαιος**, συμπεριφερόμενος ως προς αυτά σύμφωνα με το θέλημά μου, προς εμένα που σου τα πρόσφερα, διαχειριζόμενος και διοικώντας αυτά όπως εγώ ήθελα· σε μεταχειρίσθηκα έτσι, **για να δοκιμάσω την πίστη σου σε μένα, σε καχεξία, σε αδοξία, σε απορία, και φάνηκες δίκαιος**, λέγοντας· «**αν δεχθήκαμε τα αγαθά από τα χέρια τού Κυρίου, τα κακά δεν θα τα υπομείναμε;**».

2. **Από πού λοιπόν προέρχεται η υπομονή στους πειρασμούς; Από τη γνησιότητα της πίστεως στον Θεό**. Ώστε **οι πειρασμοί είναι μέσα δοκιμασίας των πιστών**. Γι' αυτό ο αδελφός τού Κυρίου Ιάκωβος, αφού μας παρήγγειλε να χαιρόμαστε όταν περιπέσομε σε πειρασμούς, πρόσθεσε· «**η δοκιμασία της πίστεώς σας επεξεργάζεται υπομονή**, και η υπομονή», λέγει, «**ας έχει έργο τέλειο**». **Κανένα, λέγει, από τα έργα της αρετής να μη κολοβώσεις, περιερχόμενος σε μαλθακότητα από την επίθεση των πειρασμών, αλλά μαζί με την υπομονή ας υπάρχει σε σένα και η τελειότητα της αρετής**. Επειδή όμως ο άνθρωπος δεν πετυχαίνει την τελείωσή του μόνο με τα **ακούσια**, αλλά πρέπει να συνυπάρχουν και τα **εκούσια**, που είναι **η σωφροσύνη, η δικαιοσύνη, η αγάπη προς τον Θεό και αναμεταξύ μας**, και τα όσα ακολουθούν αυτήν, γιατί και αυτά μας χρειάζονται για την τελείωση, γι' αυτό ο θείος αυτός απόστολος γράφοντας προς εμάς προσθέτει· «και **η υπομονή ας έχει τέλειο έργο**, για να είσθε τέλειοι και ολόκληροι, χωρίς να υστερείτε σε τίποτε», εννοώντας αυτό ακριβώς, ότι, **αν θέλετε να δείχνετε τέλεια την προς τον Θεό πίστη σας, όχι μόνο να υποφέρετε γενναία πάσχοντας εξωτερικά, αλλά και οι ίδιοι από μόνοι σας να πράττετε τα θεάρεστα, έστω και αν είναι επίπονα**· γιατί **η πράξη και το πάθος, όταν συνεργάζονται μεταξύ τους για το αγαθό, παρέχουν στον άνθρωπο την κατά Θεόν τελείωση**.

3. Πώς όμως δεν είπε, "να χαίρεσθε όταν πράττετε την αρετή", αλλά «όταν είσθε σε πειρασμούς»; Γιατί **το να ασκούμε την αρετή εξαρτάται από μας και βρίσκεται στην εξουσία μας, το να περιπέσομε όμως στους πειρασμούς δεν εξαρτάται από μας**. Επειδή όμως **χωρίς αυτούς δεν υπάρχει τελείωση ή φανέρωση τής προς τον Θεό πίστεως, εκείνος που τρέχει προς την τελείωση τής πίστεως, όταν περιπέσει σε πειρασμούς, θα χαρεί που βρήκε**

το μέσο με το οποίο θα επιπετύχει την τελείωση . Γιατί στους τέλειους ως προς την πίστη για τη φανέρωση της τελειότητάς τους συμβάλλουν ωφέλιμα οι πειρασμοί, το πλέον θαυμαστό όμως είναι ότι **όταν συμβεί να ρθουν τελειοποιούν και τους ατελείς**, πράγμα που γίνεται φανερό και από τα λόγια τού ευαγγελίου που αναγνώσθηκε σήμερα.

4. Ας τα παρουσιάσομε όμως αυτά από την αρχή στην αγάπη σας. «Τον καιρό εκείνο ανάγκαζε ο Ιησούς τους μαθητές του να μπουν στο πλοίο και να τον μεταφέρουν στην απέναντι όχθη, μέχρις ότου απολύσει τα πλήθη, και αφού απέλυσε τα πλήθη, ανέβηκε στο όρος για να προσευχηθεί ιδιαιτέρως». Και ερωτούμε· ποιόν «εκείνον τον καιρό»; Όταν έθρεψε πέντε χιλιάδες ανθρώπους, μαζί με τις γυναίκες και τα παιδιά, με πέντε άρτους και δύο ψάρια, και χόρτασαν τόσο πολύ, ώστε να γεμίσουν και δώδεκα κοφίνια με τα περισσεύματα των κλασμάτων, όπως ακούσαμε στις εκκλησίες την **περασμένη Κυριακή** (*Την ογδόη Κυριακή Ματθαίου 14, 14-22*).

5. Θα μπορούσε ίσως να απορήσει κανείς, για ποιο λόγο ανάγκαζε τους μαθητές να μπουν στο πλοίο. Μπορούμε βέβαια να πούμε, ότι προγραμμάτιζε και τα στη συνέχεια, σπεύδοντας προς τα έργα τα οποία ήρθε να τελέσει πάνω στη γη. Εγώ όμως, γι' αυτό θα απορούσα, αν δεν τους ανάγκαζε. Επειδή δηλαδή εκείνος ήθελε να προβάλει σε όλους τον εαυτό του με τα έργα υπόδειγμα κάθε καλού, έδειξε βέβαια πως πρέπει κανείς να συναναστρέφεται τα πλήθη προς ωφέλεια των ψυχών και των σωμάτων, υπολειπόταν όμως να δείξει και **πως πρέπει συνευρίσκεται με τον Θεό, το να προσηλώνει δηλαδή το νου του σ' αυτόν απαλλαγμένο από όλα τα επίγεια· πολύ βέβαια συμβάλλει σ' αυτό η μόνωση και ερημία και η κατ' αυτήν ησυχία**. Επειδή λοιπόν ήταν καιρός να διδάξει και αυτό, ότι είναι καλό η ερημία και ηρεμία, η προσευχή και η μόνωση, και γι' αυτό έπρεπε να ανεβεί στο όρος, ώστε να προσευχηθεί μόνος, και **οι μαθητές επιθυμούσαν να είναι μαζί τους αδιάκοπα, και δύσκολα δέχονταν ν' αποσπασθούν από εκείνον, πώς θα ανέβαινε μόνος στο όρος αν δεν τους ανάγκαζε να μπουν στο πλοίο και να το οδηγήσουν στην απέναντι όχθη;**

6. Πρέπει όμως να προσέξομε εδώ και κάτι άλλο· όπως δηλαδή τώρα, **αφού θεράπευσε και δίδαξε και έθρεψε το πλήθος με θαυμαστό τρόπο, απολύοντάς τους και ανεβαίνοντας στο όρος, ανάγκασε τους μαθητές να παραδώσουν τους εαυτούς τους στη θάλασσα και στα κύματα, έτσι ύστερα, αφού με την ενανθρώπησή του θεράπευσε τη φύση μας, τη δίδαξε και την έθρεψε με τον εαυτό του, αφήνοντάς μας σωματικά και ανεβαίνοντας στον ουρανό, έστειλε τους μαθητές σ' όλο τον κόσμο, με άλλα λόγια στην αλμυρή, επειδή είναι γεμάτη από πειρασμούς, θάλασσα των εθνικών, σαν με σκάφος, με το ευαγγέλιο και την κατ' αυτό Εκκλησία, με το οποίο παραδόθηκαν στους πειρασμούς. Και όχι μόνο τους έστειλε, αλλά και τους ανάγκασε.** Εάν κάποιος γνωρίζει τα σχετικά με τον

Ιωάννη τον αγαπημένο από τον Χριστό θεολόγο, εάν κάποιος γνωρίζει γιατί επιτράπηκε η σχετικά με τον θάνατο του Στεφάνου θλίψη και ο διωγμός που ακολούθησε εκείνην, θα καταλάβει τί εννοώ· πράγματι δεν ήθελαν οι Απόστολοι να βγουν από τα Ιεροσόλυμα, αλλ' επειδή αναγκάσθηκαν από τον διωγμό, διασπάρθηκαν στον κόσμο, και έτσι εκπλήρωσαν την αποστολή.

7. Και δεν αναγκάσθηκαν απλώς να διαπλεύσουν την κοσμική θάλασσα, μέσα στην οποία υπάρχει κάθε θλίψη και κάθε είδος πειρασμού, αλλά και **να προχωρήσουν πέρα από αυτήν**, δηλαδή να νικήσουν και να βρεθούν πέρα από τους πειρασμούς με τη νίκη. Όμως δεν το κατόρθωσαν χωρίς τον Ιησού· γιατί λέγει· «το πλοίο ήδη βρισκόταν στο μέσο της θάλασσας βασανιζόμενο από τα κύματα· γιατί ήταν αντίθετος ο άνεμος». Δεν ήταν τότε περισσότερο αντίθετος σ' αυτούς ο άψυχος άνεμος, όσο ήταν ο Δομετιανός και ο Τραϊανός και ο Νέρων αργότερα· ή καλύτερα αυτοί βέβαια και οι παρόμοιοι είναι άγρια κύματα εγειρόμενα φοβερά εναντίον τής Εκκλησίας, ενώ ο αντίθετος άνεμος που τους ταρακουνά και τους αναστατώνει είναι το πνεύμα της πονηρίας, ο αντικείμενος για πάντα στην Εκκλησία του Χριστού διάβολος. «Κατά την τέταρτη όμως», λέγει «φυλακή της νύχτας πήγε προς αυτούς ο Ιησούς περπατώντας πάνω στη θάλασσα», δηλαδή μετά την ένατη ώρα της νύχτας· γιατί οι νυχτοφύλακες συνήθιζαν να διαιρούν το διάστημα της νύχτας σε τέσσερα διαδοχικά τμήματα, ώστε, σύμφωνα με τις ισημερίες, η αρχή της τέταρτης φυλακής να είναι αρχή της δέκατης ώρας της νύχτας.

Τους αφήνει βέβαια τόση ώρα να βασανίζονται από την τρικυμία, **για να τους ασκήσει στην υπομονή και να τους καταστήσει καρτερικούς** . Αλλά και μετά από αυτό αφού εμφανίσθηκε σ' αυτούς, τους επιτρέπει να τον νομίσουν φάντασμα και να φοβηθούν τόσο, ώστε από φόβο να κραυγάσουν, αν και πήγε για να τους σώσει. Αυτό βέβαια θα μπορούσες να δεις και στην περίπτωση του παλαιού εκείνου λαού· όταν δηλαδή επρόκειτο να σχισθεί κατά τρόπο παράδοξο η θάλασσα στη μέση και να τους προσφέρει δρόμο σωτηρίας, τότε νόμιζαν ότι διατρέχουν τον έσχατο κίνδυνο, γιατί με την κατοπινή κύκλωση των εχθρών περισφίχθηκαν από άφευκτα κακά. Και τώρα κατά την παρουσία του πριν από την απαλλαγή από τα δαιμόνια που τους κατείχαν έκανε την εμφάνιση ο σφοδρός συνταραγμός των ελευθερουμένων· γιατί έτσι **οι ευεργεσίες γίνονται όχι μόνο αγαπητές, αλλά και μόνιμες στη μνήμη εκείνων που ευεργετήθηκαν**. Και εμφανίζεται σ' αυτούς τη στιγμή βέβαια που στην τρικυμία εκείνη επικαλούνταν τον Θεό των όλων, για να δείξει ότι αυτός **είναι ο υπεράνω όλων Θεός που δίνει χέρι βοήθειας σ' αυτούς που τον επικαλούνται**. Περπατά επίσης πάνω στα κύματα, ενώ η θάλασσα ήταν αγριεμένη, για να δείξει ολοκάθαρα, ότι αυτός είναι σύμφωνα με την προφητεία που βαδίζει πάνω στη θάλασσα σαν πάνω στο έδαφος, προς τον οποίο λέγει και ο **Δαβίδ** προφητικά· «οι δρόμοι σου είναι στη θάλασσα και τα μονοπάτια σου στα άφθονα ύδατα», και, «συ εξουσιάζεις τη δύναμη της θάλασσας, και συ καταπραΰνεις τον σάλο των κυμάτων της», πράγμα βέβαια που έκαμε αργότερα· γιατί μόλις τότε τους

είδε φοβισμένους, επειδή δεν τον γνώρισαν, άλλωστε ήταν και νύχτα, μίλησε αμέσως προς αυτούς, γνωστοποιώντας τον εαυτό του από τη φωνή και λέγοντας· «εγώ είμαι, μη φοβάσθε». Εγώ είμαι, εγώ που είμαι Θεός πάντοτε και τελευταία έγινα άνθρωπος για χάρη σας, βλεπόμενος και ακουόμενος και έχοντας τη δύναμη να κάνω τα πάντα· γι' αυτό και βαδίζω με το σώμα πάνω στα κύματα και μπορώ να δώσω και στους άλλους τη δυνατότητα αυτή. Πράγματι όταν ο Πέτρος είπε προς αυτόν, «Κύριε, αν είσαι συ, δώσε εντολή να ρθω προς εσένα περπατώντας πάνω στα ύδατα», πρόσταξε και έγινε.

9. Αλλά ας επαναφέρομε τον λόγο στην προηγούμενη σειρά του, σύμφωνα με την οποία λέγαμε μεταφορικά, ότι οι μαθητές στάλθηκαν στην κοσμική θάλασσα των εθνών, καθώς ο Κύριος ανέβαινε στο ουράνιο ύψος σαν σε όρος και εκεί πρόσφερνε ασφαλώς τις ευχές για χάρη μας, σαν αρχιερέας που έγινε και εισήλθε στα ενδότερα του παραπετάσματος, «για να εξιλεώνει», σύμφωνα με τον απόστολο, «τις αμαρτίες του λαού». Οι μαθητές λοιπόν που στάλθηκαν στην απέναντι όχθη, δηλαδή να νικήσουν και να ξεπεράσουν τους πειρατές, **δεν νίκησαν ολοκληρωτικά**· γιατί ο αντικείμενος είναι ενεργής ακόμη και τα έθνη επιτίθενται με μανία εναντίον της Εκκλησίας του Χριστού. Κατά την τέταρτη όμως φυλακή της νύχτας, δηλαδή **μετά τον φυσικό νόμο, μετά τον γραπτό νόμο, μετά την πρώτη παρουσία του Κυρίου και τον νόμο της χάριτος που δόθηκε κατ' αυτήν, θα έρθει οπωσδήποτε ο καιρός τής δευτέρας παρουσίας του Χριστού**, που αναλογεί ακριβώς στην τέταρτη φυλακή της νύχτας. Τότε θα έρθει ο Κύριος καταπατώντας και καταργώντας και υποδουλώνοντας κάθε αρχή και εξουσία και δύναμη· γιατί **πρόκειται να καταργήσει περίλαμπρα και να καταπατήσει τα κύματα που ξεσηκώνονται άγρια εναντίον της Εκκλησίας του**.

10. Γιατί θυμόσαστε, ότι ο λόγος υποδήλωνε μεταφορικά με τα κύματα που κινούνται και ξεσηκώνονται από το αντικείμενο πνεύμα, **τους άρχοντες του κόσμου**· και για να παραλείψω την εξέταση των ενδιάμεσων λεπτομερειών, όταν ανέβηκαν αυτοί στο πλοίο και ο Ιησούς και ο Πέτρος που είχε μεταβεί προς αυτόν από το πλοίο, κόπασε ο άνεμος και αφού πέρασαν απέναντι, έφτασαν στην ξηρά. Και πράγματι, **όταν ο Κύριος και όλοι οι άγιοι που θα φύγουν από κοντά μας**, τους οποίους υποδήλωσε ο Πέτρος, **παραβρεθούν μαζί με μας κατά τη δευτέρα παρουσία του Χριστού, τότε το νοητό αντικείμενο πνεύμα θα καταργηθεί τελείως και εμείς, αφού περάσομε την πολυκύμαντη θάλασσα του βίου, θα εισέλθομε στη γη των πράων**, απ' όπου έχει δραπετεύσει κάθε πόνος, λύπη και στεναγμός. «Οι ευρισκόμενοι τότε στο πλοίο», λέγει, πήγαν και προσκύνησαν τον Ιησού, λέγοντας· Αληθινά είσαι Υιός του Θεού». Και τότε βέβαια «κάθε γόνατο θα λυγίσει των επουρανίων και των επιγείων και καταχθονίων και κάθε γλώσσα θα ομολογήσει, ότι είναι Κύριος ο Ιησούς Χριστός προς δόξα τού Θεού Πατέρα».

11. Αλλά αφήνοντας την αλληγορική ερμηνεία, ας θυμηθούμε την αρχή των λόγων

μας. Και αυτή ήταν, ότι **οι πειρασμοί όταν έρχονται δεν ωφελούν μόνο τους τέλειους στην πίστη**, όπως τον Ιώβ και τον Πέτρο και τον Παύλο και τους ομοίους, **αλλά και τελειοποιούν τους ατελείς**. Γιατί εδώ όχι μόνο ο Πέτρος, ούτε μόνο οι άλλοι μαθητές, που ήταν και αυτοί ατελείς ακόμη, **αλλά και όλοι που ήταν πάνω στο πλοίο, τόσο πολύ ωφελήθηκαν στην πίστη από εκείνον τον πειρασμό, ώστε προσήλθαν και προσκύνησαν τον Ιησού** και είπαν προς αυτόν· «αληθινά είσαι Υιός τού Θεού». Αρα λοιπόν καλώς λέγει ο απόστολος που αναφέραμε στην αρχή· «**μακάριος είναι ο άνθρωπος που υπομένει πειρασμό, γιατί, αφού αποδειχθεί άξιος, θα λάβει το στεφάνι της ζωής**».

12. Δεν θέλω όμως, αδελφοί, να αγνοείτε ότι **το είδος των πειρασμών είναι διπλό**. Αλλά δεν εννοώ τώρα αυτό, ότι οι πειρασμοί δίνονται στους ανθρώπους λόγω ηδονής και οδύνης λόγω υγείας και νόσου, λόγω δόξας και αδοξίας, λόγω ευπορίας και απορίας, από τους οποίους πολύ **χειρότεροι είναι οι διδόμενοι λόγω ηδονής και υγείας λόγω δόξας και ευπορίας**· συμβαίνει βέβαια και αυτό, αλλά **τώρα δεν σας ομιλώ γι' αυτό το είδος των πειρασμών**. Αλλά ποιά θέλω τώρα να γνωρίσετε; Προσέξτε και θα μάθετε. Αυτός ο μέγας Ιάκωβος, ο κατά σάρκα καλούμενος αδελφός του Κυρίου, εξαιτίας τής κατά θεία οικονομία μνηστείας του Ιωσήφ με την Παρθενομήτορα Μαρία, αφού είπε, «να χαίρεσθε όταν περιπέσετε σε ποικίλους πειρασμούς», και ότι «είναι μακάριος ο άνθρωπος που υπομένει πειρασμό, γιατί θα λάβει το στεφάνι της ζωής», έπειτα, όπως αν έλεγε κάποιος σ' αυτόν, και **όμως υπάρχουν κάποιοι που βλασφημούν στους πειρασμούς, άλλοι που απελπίζονται τελείως, άλλοι που περνούν και θηλειά στον εαυτό τους**, και αν ο πειρασμός είναι από τους έμφυτους και σαρκικούς, από θυμό ίσως ή επιθυμία, **άλλοι πολλές φορές περιέπεσαν σε φόνους, και άλλοι παρέδοσαν τους εαυτούς τους στην ακολασία· πώς λοιπόν ο πειρασμός προέρχεται από τον Θεό και είναι πρόξενος στεφάνων;** Σα να απολογείται προς αυτούς που τα λέγουν αυτά ο Ιάκωβος προσθέτει· «**κανένας που δέχεται πειρασμό να μη λέγει, πειράζομαι από τον Θεό· γιατί αυτός δεν πειράζει κανένα· γιατί ο Θεός είναι απείραστος από τα κακά**». **Πειρασμό εδώ λέγει το κακό, δηλαδή την αμαρτία**, και το να περιπέσει κανείς σ' αυτήν, από την οποία έμεινε απείραστος και ο Χριστός, αν και βέβαια πειράσθηκε αλλιώς· γιατί λέγει· «από όσα έπαθε με τον πειρασμό που υπέμεινε, μπορεί να βοηθήσει αυτούς που πειράζονται»· αλλά και μετά τη βάπτισή του στον Ιορδάνη ανέβηκε στο όρος για να πειρασθεί σύμφωνα με τούς λόγους του ευαγγελίου.

13. Ώστε **πειρασμοί λέγονται και τα λυπηρά που επέρχονται στους ανθρώπους απ' έξω και προσβάλλουν το σώμα**, και η ίδια η προσβολή του εχθρού, αν και είναι ανεύθυνος, αφού και τον Κύριο τον πρόσβαλε πειράζοντάς τον. **Πειρασμοί λέγονται και οι αμαρτίες**, κατά τις οποίες, όπως λέγει ο ίδιος ο Ιάκωβος, «**καθένας μας πειράζεται παρασυρόμενος και δελεαζόμενος από τη**

δική του επιθυμία· γιατί η επιθυμία», λέγει, «**όταν συλλάβει το θύμα γεννά την αμαρτία, και η αμαρτία όταν πραγματοποιηθεί γεννά του θάνατο**». **Ποιόν θάνατο; Τον αιώνιο**, **που είναι ο εξαιτίας της αμαρτίας χωρισμός του Θεού από την ψυχή**. Αυτόν βέβαια τώρα από τον Αδάμ μέχρι τη συντέλεια τον ακολούθησε και ο θάνατος του σώματος, τότε όμως, στον μέλλοντα αιώνα, **για εκείνους που δεν μετανόησαν εδώ θα ακολουθήσει η αφόρητη και χωρίς τέλος κόλαση της ψυχής και του σώματος**, αφού καταδικασθούν δίκαια από εκείνον που μπορεί να καταστρέψει στη γέεννα του πυρός και ψυχή και σώμα.

14. Αυτόν τον πειρασμό ας τον αποφύγομε με όση δύναμη έχομε, αδελφοί· γιατί **το να τον αποφύγομαι βρίσκεται στη δική μας εξουσία**. Γι' αυτό να λυπηθούμε, όταν δούμε τους εαυτούς μας να έχουν περιπέσει σ' αυτόν. **Εάν λυπηθούμε γι' αυτό όσο χρειάζεται, θα προετοιμάσομε τον εαυτό μας για μετάνοια αμεταμέλητη προς σωτηρία**. Αυτόν τον πειρασμό έρχομαι και εγώ τώρα να αφαιρέσω από σάς, **όχι αυτόν που πρόσκαιρα μόνο ζημιώνει και βλάπτει, αλλά εκείνον που βλάπτει αιώνια**. Γιατί ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός, του οποίου εμείς είμαστε διάκονοι με τη χάρη του, είναι αρχιερέας των μελλοντικών αγαθών, όχι των πρόσκαιρων, και εισήλθε με το αίμα του στα αληθινά άγια, αφού **πέτυχε για μας λύτρωση όχι πρόσκαιρη, αλλά αιώνια**· αυτήν ερχόμαστε και εμείς να σας προσφέρομε, αν πείθεσθε, την αιώνια απολύτρωση, των ψυχικών πειρασμών, και όχι των σωματικών γιατί σύμφωνα με τον απόστολο, **τα όπλα μας δεν είναι σαρκικά, αλλά δυνατά με τη χάρη του Θεού προς καθαίρεση οχυρωμάτων, όχι των αισθητών, αλλά των κατασκευασμένων εναντίον μας από τον νοητό εχθρό**.

15. Σεις όμως μου φαίνεσθε ότι **ούτε αντιλαμβάνεσθε ούτε ζητείτε την απολύτρωση των ψυχικών πειρασμών γιατί λυπείσθε για εκείνους τους πειρασμούς κυρίως, για τους οποίους έπρεπε να χαίρεσθε, καθόσον, αν θέλομε, μας προξενούν την αιώνια απολύτρωση, και από μένα αυτήν κυρίως ζητείτε, την εξάλειψη των σωματικών πειρασμών την οποία καταφρονώντας εγώ οπωσδήποτε, ήρθα προς εσάς, προτιμώντας να πάσχω μαζί με σας**. Και βέβαια, **αν λυπούμαστε περισσότερο για τις αμαρτίες μας, παρά για τα βλαβερά που μας συμβαίνουν, όχι μόνο η σωτηρία της ψυχής και η αιώνια απολύτρωση θα είναι μαζί μας, αλλά και η απολύτρωση των πρόσκαιρων πειρασμών**. Γιατί από πού άραγε έγινε οδυνηρός και γεμάτος από στεναγμούς, φιλοπόλεμος και γεμάτος από συμφορές για μας ο βίος; **Δεν έγινε από το ότι με την παράβαση της εντολής ρίξαμε τον εαυτό μας στον απαγορευμένο πειρασμό, δηλαδή την αμαρτία; Αν λοιπόν καθαρίσομε τώρα τον εαυτό μας από κάθε αμαρτία με τη μετάνοια, και εδώ θα υποστούμε μετριώτερους πειρασμούς, και στον κατάλληλο καιρό θα επιστρέψομε στον απαλλαγμένο από τη λύπη και τους πειρασμούς βίο**.

16. **Αφού λοιπόν επαναφέρομε τον εαυτό μας προς τον σωτήριο αυτό λογισμό, να μη λυπούμαστε και στενοχωρούμαστε για τις σωματικές μάλλον προσβολές, αλλά για τις ψυχικές ζημίες, που είναι πραγματικά πειρασμοί και άξιοι αληθινά λύπης**, ώστε να λέμε και προς τον Θεό όπως ακριβώς μας δίδαξε, «μη μας βάλεις σε πειρασμό», τον απαγορευμένο και υπεύθυνο οπωσδήποτε πειρασμό, «αλλά απάλλαξέ μας από τον πονηρό, γιατί δική σου είναι η βασιλεία και η δύναμη και η δόξα στους αιώνες των αιώνων». Γένοιτο.

(Πηγή: Γρηγορίου Παλαμά Έργα, ΕΠΕ, τόμος 10, Πατερικαί Εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»)